

Nr 400.

Godkänd av första kammaren den 5 juni 1937.

Godkänd av andra kammaren den 5 juni 1937.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag till skyddsuppfostran m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 174.)

Till KONUNGEN.

I propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkterna 71 och 73) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet,

dels till skyddsuppfostran för budgetåret 1937/1938 beräkna ett förslagsanslag av 1,360,000 kronor,

dels ock till vissa byggnadsarbeten vid statens yrkeshem samt skol- och yrkeshem för samma budgetår beräkna ett reservationsanslag av 1,575,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en den 26 februari 1937 dagtecknad proposition, nr 177, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna de jämkningar i den år 1936 beslutade skyddshemsorganisationen, som föredragande departementschefen angivit;

dels besluta, att om- och tillbyggnadsarbeten vid skyddshemmen Sundbo, Forsane, Ljungaskog, Johannisberg, Höreda och Sonestorp ävensom byggnader för de till upprättande föreslagna skyddshemmen i Vänersborg, Sollefteå samt Troxhammar i Skå socken skola utföras i huvudsaklig anslutning till av departementschefen förordade planer;

dels till Vissa byggnadsarbeten vid statens yrkeshem samt skol- och yrkeshem m. fl. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,375,000 kronor;

dels till skyddsuppfostran för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1,320,000 kronor;

dels medgiva, att från sistnämnda anslag må till stiftelsen Drottning Sophias skyddshem utgå ett tillfälligt driftbidrag för verksamheten under år 1937 vid skyddshemmet Bistaborg av högst 6,900 kronor;

dels medgiva, att från samma anslag må i enlighet med av departementschefen angivna grunder utgå statsbidrag ej mindre till Stockholms stadsmission för inrättande från och med den 1 november 1936 vid dess skyddshem Skarvik-Tallåsen av en provisorisk avdelning och till den vid samma avdelning bedrivna verksamheten, än även från och med den 1 januari 1938 till städerna Stockholm och Göteborg, samtliga enskilda sammanslutningar och stiftelser, vilka komma att bedriva skyddshemsverksamhet, samt huvudmännen för de skyddshem, som komma att nedläggas;

dels medgiva, att Jönköpings läns landsting, i och med statens övertagande av verksamheten vid Höreda skyddshem, befrias från återbetalningsskyldighet för ett för anskaffande av viss materiell beviljat lån å 4,000 kronor, under villkor att landstinget utan ersättning överlämnar samma materiell till staten, ävensom att sagda lån må avskrivas ur räkenskaperna för fonden för låneunderstöd;

dels medgiva, att nämnda landsting från angivna tidpunkt likaledes befrias från återbetalningsskyldighet för fastigheten $\frac{1}{2}$ mantal Långanäs nr 1 (1^a) i Höreda socken åvilande andel i lån från statens avdikningslånefond, ävensom att återstående ogulden del av samma lån avskrives ur räkenskaperna för fonden;

dels medgiva, att för inrättande vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen av nya avdelningar ävensom för utförande vid skyddshemmet Sjötorp av vissa om- och tillbyggnadsarbeten må, i huvudsaklig överensstämmelse med de av departementschefen förordade villkoren, beviljas lån till Stockholms stadsmission å 360,000 kronor och till svenska diakoniss-sällskapet å 70,000 kronor, skolande förstnämnda lån utgå med 180,000 kronor under budgetåret 1937/1938 och 180,000 kronor under budgetåret 1938/1939;

dels bland utgifter för kapitalökning under rubrik Statens utlåningsfonder: Fonden för låneunderstöd för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till Lån till svenska diakoniss-sällskapet för om- och tillbyggnadsarbeten vid skyddshemmet Sjötorp ett reservationsanslag av 70,000 kronor.

b) till Lån till Stockholms stadsmission för inrättande vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen av nya avdelningar ett reservationsanslag av 180,000 kronor,

dels ock bland utgifter för kapitalökning under rubriken Fonden för förlag till statsverket till Förskott av kostnader för inlösen av yrkeshem samt skol- och yrkeshem m. m. för budgetår 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 859,400 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehått

dels två likalydande motioner I: 3 och II: 11, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan om ersättning till Västerbottens läns landsting för i Stenfors skyddshem nedlagda kostnader samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kan föranleda,

dels ock två likalydande motioner I: 232 och II: 457, vari hemställts, att

riksdagen måtte besluta att avtalet mellan staten och stiftelsen för Margretelunds skyddshem skall erhålla en giltighetstid av minst 15 år samt att det årliga statsbidraget skall utgå med ett belopp, motsvarande 900 kronor per elev, dock ej för något år mindre än 27,000 kronor.

De vid 1936 års riksdag fattade besluten angående omorganisationen av skyddshemsverksamheten hade i stort sett karaktären av principavgöranden, som för omsättning i praktiken krävde ytterligare detaljutredningar och överväganden. I konsekvens härmed åsyftar det nu föreliggande förslaget främst att närmare precisera skyddshemsorganisationens praktiska utformning.

En av de delar, i vilken förutsatts vidare utredning, avser användandet av det Fröbergiska stiftelsen tillhöriga skyddshemmet Norrgård i Kalmar. Det förslag, som Kungl. Maj:t i denna del nu framlagt, synes riksdagen i allt väsentligt tillgodose det syfte, som avsetts med den till hemmet knutna donationen, och tillika utgöra en värdefull komplettering av den nya organisationen. Riksdagen har därför godkänt Kungl. Maj:ts förslag i nu berörda hänseende.

Vad sålunda anförts angående skyddshemmet Norrgård kan ock i huvudsak sägas gälla förslaget angeående skyddshemmet Margretelunds omändring till jordbrukshem för manliga, med avseende å förståndet efterblivna elever. I anslutning härtill vill riksdagen med anledning av motionerna I: 232 och II: 457 framhålla, att, enligt vad som under hand bekräftats, Kungl. Maj:ts förslag i denna del bland annat innebär, att avtalet mellan staten och stiftelsen Margretelunds skyddshem skall gälla för minst 15 år samt att det årliga driftbidraget till hemmet skall utgå med lägst 900 kronor per plats eller alltså lägst 27,000 kronor per år.

Kungl. Maj:ts förslag angående skyddshemsorganisationens utbyggande i övrigt samt de därmed förenade kostnaderna synes riksdagen jämväl i stort sett väl avvägt. Sålunda böra skyddshemmen Sundbo, Ljungaskog och Forsane utbyggas till statliga yrkeshem, skyddshemmet Johannisberg ombildas till ett statligt, kombinerat skol- och yrkeshem samt i Sollefteå uppföras ett nytt hem av enahanda beskaffenhet, allt enligt föreliggande förslag. Vidare böra å avsedda platser uppföras två nya statliga skolhem, ett för gossar och ett för flickor, samt de nuvarande skyddshemmen Sonestorp och Höreda förstatligas och utbyggas på sätt Kungl. Maj:t föreslagit.

Som en konsekvens härav följer, att riksdagen godtager Kungl. Maj:ts förslag, att det Västerbottens läns landsting tillhöriga skyddshemmet Stenfors skall efter viss övergångstid nedläggas. Då landstinget därefter skulle äga fritt disponera till anstalten hörande byggnader och jordegendom, har i enlighet med beslut av förra årets riksdag förutsatts, att någon ersättning för i hemmet nedlagda kostnader icke skulle utgå. I motionerna I: 3 och II: 11 har emellertid gjorts gällande, att landstinget icke vore i stånd att utnyttja ifrågavarande anstaltsbyggnader för annat ändamål, främst på grund av egendomens avlägsna belägenhet, samt att landstinget vid försäljning blott kunde påräkna att återfå en mindre del av de å anstalten nedlagda kostna-

derna. Då landstinget med hänsyn härtill kunde förväntas komma att lida en avsevärd förlust vid skyddshemmets nedläggande, har i motionerna påyrkats utredning angående frågan om ersättning till landstinget i detta fall. Riksdagen har vid övervägandet av denna fråga uppmärksammat, att Västerbottens läns landsting, i likhet med andra landsting, har att till den s. k. likvidationsfonden under vissa övergångsår lämna bestämda bidrag i syfte att åstadkomma en utjämning mellan de landsting, som för närvarande äro ägare till skyddshem, och övriga landsting. Vid sådant förhållande och med hänsyn till de omständigheter i övrigt, som anförts i förenämnda motioner, har riksdagen icke velat motsätta sig, att en förutsättningslös utredning verkställles rörande frågan, huruvida ersättning ur likvidationsfonden eller eljest bör utgå i förevarande fall.

I fråga om personalens anställnings- och avlöningsförhållanden vid de av staten drivna skyddshemmen kan riksdagen i huvudsak ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen finner sålunda välbetänkt, att nuvarande personal tills vidare övertages på de villkor, som gällde vid tidpunkten för avlåtandet av 1936 års proposition i ämnet. I betraktande av de särskilda kvalifikationer, som krävas av den s. k. ledande personalen vid skyddshemmen, synes det riksdagen jämväl rimligt, att denna personal beredes en något gynnsammare ställning i lönehänseende än motsvarande befattningshavare vid folkskolorna. Till de av departementschefen härutinnan förordade graderingarna i förhållande till folkskolläraernas och seminarieläraernas löneplacering är emellertid riksdagen med hänsyn till det läge, vari dessa lärargrupperns lönefråga befinner sig, icke beredd att nu taga ställning. Då personalen vid ifrågavarande hem tills vidare endast skall anställas såsom extra ordinarie, lär det, i den mån nyanställning av personal erfordras, få ankomma på Kungl. Maj:t att, i avbidan å ett slutligt avgörande av skyddshemspersonalens lönefråga, bestämma löneställningen för denna personal i huvudsaklig anslutning till de i propositionen angivna riktlinjerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts och då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt icke givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen

I:o) anmäla, att riksdagen

dels godkänt de jämkningar i den år 1936 beslutade skyddshemsorganisationen, som angivits i statsrådsprotokollet över socialärenden den 26 februari 1937;

dels beslutat, att om- och tillbyggnadsarbeten vid skyddshemmen Sundbo, Forsane, Ljungaskog, Johannisberg, Höreda och Sonestorp ävensom byggnader för de till upprättande föreslagna skyddshemmen i Vänersborg, Sollefteå samt Troxhammar i Skå socken skola utföras i huvudsaklig anslutning till i statsrådsprotokollet över socialärenden den 26 februari 1937 förordade planer;

dels till *Vissa byggnadsarbeten vid statens yrkeshem samt skol- och yrkeshem m. fl.* för budgetåret 1937/1938 under femte huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 1,375,000 kronor;

dels till *Skyddsuppfostran* för samma budgetår under femte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 1,320,000 kronor;

dels medgivit, att från sistnämnda anslag må till stiftelsen Drottning Sophias skyddshem utgå ett tillfälligt driftbidrag för verksamheten under år 1937 vid skyddshemmet Bistaborg av högst 6,900 kronor;

dels medgivit, att från samma anslag må i enlighet med i statsrådsprotokollet över socialärenden den 26 februari 1937 angivna grunder utgå statsbidrag ej mindre till Stockholms stadsmission för inrättande från och med den 1 november 1936 vid dess skyddshem Skarvik-Tallåsen av en provisorisk avdelning och till den vid samma avdelning bedrivna verksamheten, än även från och med den 1 januari 1938 till städerna Stockholm och Göteborg, samtliga enskilda sammanslutningar och stiftelser, vilka komma att bedriva skyddshemsverksamhet, samt huvudmännen för de skyddshem, som komma att nedläggas;

dels medgivit, att Jönköpings läns landsting, i och med statens övertagande av verksamheten vid Höreda skyddshem, befrias från återbetalningsskyldighet för ett för anskaffande av viss materiell beviljat lån å 4,000 kronor, under villkor att landstinget utan ersättning överlämnar samma materiell till staten, ävensom att sagda lån må avskrivas ur räkenskaperna för fonden för låneunderstöd;

dels medgivit, att nämnda landsting från angivna tidpunkt likaledes befrias från återbetalningsskyldighet för fastigheten $\frac{1}{2}$ mantal Långanäs nr 1 (1¹) i Höreda socken åvilande andel i lån från statens avdikningslånefond, ävensom att återstående ogulden del av samma lån avskrives ur räkenskaper na för fonden;

dels medgivit, att för inrättande vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen av nya avdelningar ävensom för utförande vid skyddshemmet Sjötorp av vissa om- och tillbyggnadsarbeten må, i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet över socialärenden den 26 februari 1937 förordade villkoren, beviljas lån till Stockholms stadsmission å 360,000 kronor och till svenska diakoniss-sällskapet å 70,000 kronor, skolande förstnämnda lån utgå med 180,000 kronor under budgetåret 1937/1938 och 180,000 kronor under budgetåret 1938/1939;

dels bland utgifter för kapitalökning under rubrik Statens utlåningsfonder: Fonden för låneunderstöd för budgetåret 1937/1938 anvisat, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel,

1) till *Lån till svenska diakoniss-sällskapet för om- och tillbyggnadsarbeten vid skyddshemmet Sjötorp* ett reservationsanslag av 70,000 kronor;

2) till *Lån till Stockholms stadsmission för inrättande vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen av nya avdelningar* ett reservationsanslag av 180,000 kronor;

dels ock bland utgifter för kapitalökning under rubriken Fonden för förslag till statsverket till *Förskott av kostnader för inlösen av yrkeshem samt skol- och yrkeshem m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisat ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 859,400 kronor;

II:o) med bifall till motionerna I: 3 och II: 11 hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om ersättning till Västerbottens läns landsting för i Stenfors skyddshem nedlagda kostnader samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 5 juni 1937.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 401.

Godkänd av första kammaren den 3 juni 1937.

Godkänd av andra kammaren den 4 juni 1937.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 184) om understödsföreningar.

(Andra lagutskottets utlåtande nr 47.)

Till KONUNGEN.

Genom en den 5 mars 1937 dagtecknad proposition, nr 171, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 184) om understödsföreningar.

Under åberopande av vad som anförts i andra lagutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 47, varav ett tryckt exemplar härvid fogas, får riksdagen härmed anmäla, att riksdagen bifallit förevarande proposition.

Stockholm den 4 juni 1937.

Med undersåtlig vördnad.
